

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Ing. Lenky Bursíkové a soudců JUDr. Bc. Kryštofa Horna a JUDr. Jana Peroutky ve věci

žalobce: **L. K.**
t. č. ve věznici X

proti
žalované: **Vězeňská služba České republiky – věznice Jiřice**
sídlem Ruská cesta 404, Jiřice

o žalobě proti rozhodnutí ředitele žalované ze dne 12. 5. 2023,
č. j. VS6822100001/05/23-24/NVTDP/3,

takto:

- I. Žaloba se odmítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení výše označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým ředitel žalované uložil žalobci podle § 35 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“) povinnost uhradit náklady výkonu trestu odnětí svobody za období měsíce dubna 2023 v částce 157 Kč.
2. Žalobce v žalobě tvrdí, že vypočtené náklady výkonu trestu odnětí svobody za uvedené období představují 40 % z částky 393 Kč. Tato částka je součtem úroků z prodlení z částky 3 449 Kč, o kterou se měla žalovaná k újmě žalobce bezdůvodně obohatit. Rozsudkem ze dne 7. 3. 2023, č. j. 55 C 310/2022 - 26, Obvodní soud pro Prahu 4 uložil žalované povinnost bezdůvodné obohacení žalobci vrátit, a to i se zákonným úrokem z prodlení. Zákonný úrok z prodlení, který žalobce v návaznosti na citovaný rozsudek od žalovaného přijal dne 6. 4. 2023, není nově zaslanou částkou, nýbrž součástí, resp. příslušenstvím vráceného bezdůvodného obohacení, a nelze z ní proto vyměřit náklady výkonu trestu. Žalobce současně vyjádřil názor, že proti napadenému rozhodnutí nebylo možné v daném případě brojit stížností, neboť ta může směřovat toliko proti vypočtené výši nákladů výkonu trestu, zatímco napadené rozhodnutí je nezákonné z důvodu, že žalobce žádné nové finanční prostředky v měsíci dubnu 2023 nepřijal (a nemohla mu tudíž být žádná úhrada z převedených peněz na jeho účet za uvedené období ani vyměřena).
3. Před posouzením žaloby proti napadenému rozhodnutí soud musel předně zkoumat, zda jsou splněny všechny podmínky řízení pro její věcné projednání. Dospěl přitom k závěru, že žaloba je nepřipustná pro nevyčerpání opravných prostředků.

4. Podle § 35 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody platí, že „[o]dsouzený je povinen hradit náklady výkonu trestu. Nelze-li tyto náklady srazit z odměny za práci, může věznice k jejich úhradě použít peněžní prostředky, které má odsouzený uloženy ve věznici. Výši nákladů výkonu trestu a podrobnosti její úhrady stanoví ministerstvo vyhláškou.“
5. Prováděcí vyhláškou je vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů (dále jen „vyhláška“). Pravidla pro srážky k úhradě nákladů výkonu trestu jsou obsažena v § 3 odst. 1 vyhlášky a dále pak v § 8 vyhlášky.
6. Podle § 8 vyhlášky platí následující:
 - „(1) Na srážky k úhradě nákladů výkonu trestu se použije 40 % z důchodu nebo výsluhového příspěvku.
 - (2) Z peněz, které byly zaslány odsouzenému do věznice a které byly převedeny na jeho účet vedený věznici, se vyměří úhrada nákladů výkonu trestu ve výši 40 % ze součtu všech částek přijatých za předchozí měsíc. Úhrada nákladů výkonu trestu z těchto peněz se nepředepíše, pokud by nedosáhla za kalendářní měsíc 100 Kč. Ustanovení odstavce 1 není tímto ustanovením dotčeno.
 - (3) Odsouzenému, který odmítl pracovat nebo bez důvodu do práce nenastoupil, se vyměří úhrada nákladů výkonu trestu ve výši 50 Kč za den.
 - (4) Výše úhrady nákladů výkonu trestu se stanoví z čisté odměny a z ostatních zdrojů příjmů uvedených v odstavcích 1 a 2. Takto stanovená výše úhrady nákladů výkonu trestu smí včetně úhrady nákladů výkonu trestu stanovené podle odstavce 3 činit nejvýše 1500 Kč za kalendářní měsíc.
 - (5) Srážky na úhradu nákladů výkonu trestu se neprovádí z částky, která byla odsouzenému
 - a) připsána na účet jako odměna podle zákona,
 - b) odeslána na jeho účet ve věznici výhradně za účelem úhrady jeho pohledávek spravovaných Vězeňskou službou, zejména za regulační poplatky, nákup nezbytných léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely a zdravotnických prostředků předepsaných lékařem, úhradu zdravotní péče nehrazené z veřejného zdravotního pojištění, a byla použita výlučně k těmto účelům, nebo
 - c) uložena na jeho účet ve věznici, jedná-li se o výživné na dítě, příspěvek na úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a porodem, přídavek na dítě, peněžitou pomoc v mateřství, rodičovský příspěvek, sirotčí důchod náležející dítěti nebo jiné peníze výslovně určené na úhradu potřeb dítěte, zasláné odsouzené těhotné ženě nebo matce, která má ve výkonu trestu u sebe dítě.“
7. Podle § 9 odst. 2 vyhlášky může odsouzený proti rozhodnutí o povinnosti k náhradě nákladů výkonu trestu podat do 3 dnů od doručení stížnost řediteli věznice, který rozhodnutí vydal. Tato stížnost však může směřovat jen proti vypočtené výši nákladů výkonu trestu a nemá odkladný účinek. O stížnosti rozhoduje generální ředitel Vězeňské služby nebo jím pověřený zaměstnanec Vězeňské služby. **O těchto skutečnostech ředitel žalované žalobce v napadeném rozhodnutí řádně poučil.**
8. Stížnost proti rozhodnutí ředitele věznice tedy představuje řádný opravný prostředek, kterým je však možné brojit jen proti vypočtené výši nákladů. Jak soud uvedl již výše,

žalobce má za to, že stížnost k dispozici neměl, neboť v měsíci dubnu 2023 nebyly na jeho účet ve věznici převedeny ani zaslány žádné nové finanční prostředky, a z toho důvodu mu neměla být žádná povinnost k úhradě nákladů výkonu trestu ani předepsána. Soud se proto musí zabývat otázkou, v jakých případech je stížnost proti rozhodnutí o povinnosti k náhradě nákladů výkonu trestu přípustná, tedy jak by mělo být vykládáno ustanovení § 9 odst. 2 vyhlášky, které připouští stížnost jen proti *vypočtené výši nákladů*.

9. Soud předně připomíná zásadu, že pravidlem je dvojinstanční správní řízení ve spojení se zásadou subsidiarity soudního přezkumu. Soud je proto přesvědčen, že § 9 odst. 2 vyhlášky, by měl být vykládán širěji, než jak dovodil žalobce. Z jeho tvrzení plyne, že podle jeho názoru stížností lze brojit toliko proti *aritmetickým úkonům*, které ředitel věznice činí při rozhodování o úhradě nákladů výkonu trestu. Soud je však oproti žalobci názoru, že možnost podat stížnost proti rozhodnutí ředitele věznice nelze redukovat na případy, kdy odsouzený nesouhlasí s výsledkem aritmetického úkonu v tom smyslu, zda ředitel věznice početní úlohu vyřešil správně, či chybně. Soud má za to, že stížnost proti rozhodnutí ředitele věznice lze úspěšně uplatnit i tehdy, nemá-li odsouzený námitek proti výpočtu samotnému, ale nesouhlasí-li s výchozími hodnotami. Jinými slovy, stížností proti rozhodnutí o povinnosti k náhradě nákladů výkonu trestu může odsouzený brojit proti výsledku aritmetického úkonu, jímž je zjištěná výše nákladů, nejen z důvodu početní chyby, ale i z důvodu chybných vstupních hodnot (hodnot, se kterými ředitel věznice při výpočtu nákladů pracuje).
10. Vztaheno k případu žalobce, soud se nedomnívá, že žalobce mohl stížností namítat pouze chybné vypočítání čtyřiceti procent z částky 393 Kč (tj. že ředitel žalované chybně vynásobil uvedenou částku koeficientem 0,4). Soud nepředpokládá, že institut stížnosti byl v § 9 vyhlášky zakotven pouze za účelem přezkumu banálních početních operací. Pro takto omezený rozsah přezkumu soud neshledává žádný rozumný důvod. Ředitelé věznic disponují jak dostatečným vzděláním (srov. § 7 a přílohu zákona č. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů), tak jistě i výpočetní technikou (služební počítač, kalkulačka, mobilní telefon), aby byli schopni základní aritmetické úkony jako násobení bezchybně provádět, a tak vyhláška jistě nezakládá čistě pro oblast vězeňství zcela ojedinělý „matematický opravný prostředek“. Dle soudu tak žalobce mohl stížností brojit i proti skutečnosti, že ředitel věznice při výpočtu nákladů vycházel z částky 393 Kč, kterou věznice žalobci převedla na jeho účet z titulu shora citovaného rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 a která dle žalobce neměla srážkám podléhat. Stížnost žalobce by tedy dle názoru soudu byla přípustná a meritorně projednatelná i tehdy, pokud by žalobce namítal, že mu v daném období na účet nebyly zaslány ani převedeny žádné finanční prostředky, které by srážkám podléhaly, a že tudíž žádné rozhodnutí o povinnosti uhradit náklady výkonu trestu odnětí svobody nemělo být vydáno.
11. Soud dodává, že § 9 odst. 2 vyhlášky neomezuje *přípustnost* stížnosti, nýbrž vymezuje okruh námitek, které mohou vést k meritornímu přezkumu. Opravný prostředek v podobě stížnosti proti rozhodnutí ředitele věznice o povinnosti k náhradě nákladů výkonu trestu tedy musí odsouzený uplatnit vždy, pokud chce následně podat (přípustnou) správní žalobu proti takovému rozhodnutí. Pokud se odsouzenému nepodaří ve stížnosti uplatnit důvody, kterými by zpochybnil výši vypočtených nákladů, bude zamítnuta s tím, že neobsahuje žádné důvody, kterými by se nadřízený orgán mohl věcně zabývat (předmětem soudního přezkumu by pak byla jen otázka, zda stížnost obsahovala přípustné důvody, či nikoli - obdobně jako u opožděného odvolání či odvolání podaného neoprávněnou osobou – srov.

§ 92 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád). Věcně se tedy bude nutno zabývat námitkami odsouzeného tvrdícího, že nesouhlasí zjištěná výše čisté odměny za dané období (§ 3 odst. 1 vyhlášky), že neodpovídá skutečnosti počet dní, ve kterých odsouzený odmítl pracovat nebo bez důvodu do práce nenastoupil (§ 8 odst. 3 vyhlášky), či že se na částku, ze které ředitel věznice provedl srážku, vztahovala některá z výluk dle § 8 odst. 5 písm. a) – c) vyhlášky. Generální ředitel Vězeňské služby, resp. jím pověřený zaměstnanec, který o stížnosti rozhoduje, však nebude věcně vypořádávat námitky nesměřující k tomu, že náklady výkonu trestu odnětí svobody byly zjištěny chybně. Tak tomu bude např. tehdy, bude-li odsouzený namítat, že nebyl proti své vůli zařazen k výkonu práce, ač zařazen být měl, či že byl za vykonanou práci neadekvátně odměněn, popř. bude-li mít odsouzený za to, že věznice provedla srážku z účtu odsouzeného předčasně před oznámením rozhodnutí odsouzenému, kdy rozhodnutí ještě nebylo vykonatelné (což ostatně některé věznice v minulosti činily pravidelně – srov. např. rozsudek NSS ze dne 22. 11. 2018, č. j. 1 As 200/2018 - 26). Bez meritorního přezkumu bude stížnost samozřejmě zamítnuta též tehdy, nebude-li mít s náklady výkonu trestu žádnou souvislost, např. bude-li odsouzený namítat, že byl odsouzen nespravedlivě a že vůbec ve výkonu trestu odnětí svobody nemá být.

12. S ohledem na výše uvedené soud konstatuje, že žaloba proti napadenému rozhodnutí je nepřípustná, neboť žalobce v řízení před správním orgánem nevyčerpal řádné opravné prostředky [§ 68 písm. a) s. ř. s.], a soudu tak nezbylo než ji dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítnout.
13. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože žaloba byla odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 25. července 2023

Mgr. Ing. Lenka Bursíková
předsedkyně senátu